

Valtteri Karvanen

KAVEN
ORJA JA
MUITA
NOVELLEJA

**Kaven orja ja muita
novelleja**

Valtteri Karvanen
Kaven orja ja muita
novelleja

© 2022 Valtteri Karvanen

Kustantaja BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4867-1

Novellit

Vaari.....	7
Käreitär ja pentu.....	18
Tarina susista.....	24
Valo vei meidät.....	32
Jumalallinen oikeus.....	48
Nainen metsässä.....	62
Kaven orja.....	66
Karhunrauta.....	105
Eikö se olekin kaunis?.....	111
Ignis ja Mare.....	126
Mäntysaaren suolaaja.....	158
Oppitunti vaaroista.....	169
Niin he jatkoivat.....	189
Päivä jolloin ne saapuivat.....	275
Kolme Veljeä.....	285

Syntymäpäivä.....	343
Johanneksen kirkon erikoinen tapaus.....	350
Pako.....	357
Tehtävä 19.....	381

Vaari

Liekit nielivät puuta muuttaen aiemmin keltaisen sisällön ja valkoisen mustien pilkkujen täyttämän koivun kuoren mustaksi hiillockseksi. Takan sisällä olevat halot muuttivat hiljalleen muotoa liekkien syleilyssä ja hajotessaan pienemmiksi, ne liittyisivät allaan olevaan tuhkajoukkoon suoritettuaan tehtävänsä, tuvan lämmittämisen.

Vanha mies, Jarkko istui puisella rahilla katsellen takasta näkyvää liekkien näytelmää ja kuunteli miten puusta lähti poksahduksia. Hän otti yhden halon lisää puisesta kopasta ja heitti sen osaksi takassa olevaa joukkoa. Yksi tikku jäi hänen kätensä pinnalle, jonka hän nyppäisi irti mitään sanomatta ja nakkasi pienen puun palan osaksi joukkoa. Uuden puun lisääminen sai hänet ajattelemaan, että puita oli lisätty tarpeeksi. Nämä palikat palavat vielä jonkin aikaa, ennen kuin pitäisi lisätä uusia. Hän työnsi takan luukun kiinni käyttäen puupalikkaa. Näin hän suojaasi kättään palovammoilta. Takan luukku päästi metallisen kalahduksen, joka ilmoitti sen päässeen Jarkon toivomaan määränpäähän. Käyttämällä yhä samaa palikkaa, hän sulki luukun kahvan.

Kun tämä pieni, mutta tärkeä rituaali oli suoritettu, Jarkko tarkasteli puukoppaa tehden mielessään nopean yhteenlaskun siitä, tarvitseeko hänen vielä mennä hakkaamaan pihalle uusia klapeja. Sormi osoitti jokaista palikkaa ja hänen muistissaan oli yhä, kuinka monta palikkaa hän oli heittänyt takkaan. Kyllä kopassa vielä oli tarpeeksi puuta, eikä tarvinnut mennä nyt viileään. Hän nousi seisomaan kuullen jalkojensa luiden

päästävän paukahduksia. Hän venytteli käsiään ja kuuli nopean paukahduksen.

Jarkon talo oli vanhaan tapaan rakennettu. Siinä oli iso huone, jonka tarkoituksena oli toimia olohuoneena ja keittiönä. Olohuoneessa sijaitsi sisäänkäynnin lisäksi kolme ovea. Ensimmäinen ovi, joka oli oikealla sisäänkäynnistä, johti vessaan, joka toimi myös pesuhuoneena. Jos halusi mennä saunaan, se oli ulkona ja se pitikin lämmittää joulusaunaa varten. Toinen ovi johti varastoon, jossa säilytettiin tavaroita, joita Jarkko ei usein tarvinnut. Kolmas ovi johti makuuhuoneeseen.

Olohuoneen keskellä oli suorakulmion muotoinen pöytä, jonka äärellä oli vaakatason molemmilla puolilla kaksi pitkää penkkiä. Molemmissa päissä oli tuolit. Pöydän päällinen oli koristeltu punaisella liinalla, jota koristivat tähdet ja omenat. Lattialla oli punaisia mattoja, joiden oli tarkoitus luoda joulutunnelmaa. Verhot oli vaihdettu valkoisista joulun väreihin. Aiemmin Sirkka oli tehnyt kaiken tämän, mutta hänen poissa ollessa Jarkko oli ottanut tehtävän hoidettavakseen. Hän tunsikin aina koristellessa vaimonsa läsnäolon, ihan kuin hän olisi vieressä ohjeistamassa ja jopa auttamassa hänen omia käsiään, opastamassa niitä laittamaan oikeat koristeet oikeisiin paikkoihin.

”Ai jai.” Hän sanoi yksin tyhjälle talolle venyteltyään ja suuntasi lähellä olevaan keinutuoliin, jonka oli vuosia sitten asettanut kirjoituspöytänsä viereen, pöydän joka toimi nykyään pelkästään kohtana, jossa pidettiin tavaroita, kuten Charles Dickensin klassikkoa, jota hän oli jo päässyt puoleen väliin.

Hän istuutui keinutuolille ja keikutti tuolia. Se oli tunnelma, josta Jarkko kiitti usein ja tunsikin rauhallisuutta tästä liikkeestä. Hän otti kirjan työpöydältään ja ryhtyi lukemaan.

Kello tikitti omaan tapaansa huoneessa ja ikkunasta ulos katsoessa pystyi huomaamaan, miten lumi oli peittänyt aikaa sitten toimintansa lopettaneen maatilän pihan. Kymmenen vuotta sitten rakennuksessa oli lehmiä ja sonneja, joita Jarkko oli rakkaan vaimonsa, Sirkan kanssa hoitanut päivästä toiseen. Silloinkin mukulat olivat vielä pieniä ja he saivat eläinten hoidon lisäksi lähteä mukaan, auttamaan heinäpellolle halusivat tai eivät. Kyllä pari kertaa sai väitellä nuoremman polven kanssa, ennen kuin he lähtivät pellolle viikatteiden kanssa.

Tällaiset muistot saivat Jarkon hymyilemään ja katsomaan olohuoneen seinänä vierellä olevaa koristeltua joulukuusta. Hän oli hakenut sen vieläkin omilta mailtaan. Mieluummin oma puu ilmaiseksi ja pienellä hiellä, kuin kaupasta ostettu, näin hän ajatteli. Kuusi oli koristeltu erivärisillä palloilla, jotka roikkuivat oksista, oli punaista, vihreää, sinistä ja keltaista koristetta. Vaimonsa muistoa kunnioittaen, Jarkko oli laittanut erivärisiä nauhoja kuuseen. Nauhojen lisäksi kuusta ympäröi kauniit valokynttilät. Vaikein osa oli laittaa suuri valkoinen tähti kuusen huippuun. Hänen apuna käyttämä rahi meinasi keikahtaa ja heittää koristelijan kuusta päin onnistumatta. Kaiken se koristelun jälkeen Jarkko oli seissyt katsoen luomaansa jälkeä. Se meinasi viedä sairaalaan, mutta kyllä tämä kaunis näky oli vaivan arvoista. Hän ehti lukemaan pari aukeamaa, joka päättyi Jarkon päätökseen laskea kirja alas ja katsoa mitä ulkona tapahtuu. Hän käänsi päätään ja katsoi ulkona satavaa lunta.

Jouluaatto. Se toi mieleen useita muistoja. Suurin osa oli iloisia, kuten lapsien puhuminen joulupuuron äärellä ja kuinka innoissaan he avasivat lahjojaan. Hymyt, kun he saivat avattua pakettinsa ja sen alta paljastui jotain, mitä he olivat toivoneet. Yleensä perheen pää oli nuuka, mutta

Joulun aikaan, hän poikkesi tavoistaan. Piti hän sitä joskus juhlistaa vapahtajan syntymää.

Vaikka iloiset muistot tulvivat suurella joukolla Jarkon mieleen, oli yksi muisto kauan aikaa sitten, joka pakottaui joukon mukana. Tämä muisto hiipi mieleen kuin kauan kadoksissa ollut ystävä, joka kävelee luoksesi yllättäen ja ojentaa kätensä olkapään yli ja sanoi.

”No mitä jätkä? Miten on mennyt elämä?”

Jarkon mieli vaelsi ajatuksissaan takaisin tähän muistojen tielle ja palasi takaisin aikaan, jolloin oli nuorempi. Aikaan jolloin hän pystyi vain unelmoimaan tilanteesta, jossa hän tällä kertaa oli, istumassa hymyillen ja katsellen ulos oman kotinsa ikkunasta rauhallisesti putoavaa lunta samalla kun takkatuli paloi hänen selkänsä takana. Muistojen virta vei hänet pois lämpimästä kodistaan takaisin erilaiseen tilanteeseen, jolloin pelko oli korkealla ja joulumieli oli kauempana kuin yleensä.

Muistoissaan hän näki taas tutun paikan. Puisen pienen rakennelman, jossa haisi inhottavalta. Paikalla oli monia miehiä, jotka olivat saapuneet kodistaan tänne. He istuivat tai makasivat puusta rakennettujen ja nopeasti tehtyjen sänkyjen päällä leväten ja odottaen tulevaa. Kaikkien vaatteet olivat yltä päältä liassa, mullassa, noessa ja täit liikkuvat niissä. Heidän kasvonsa olivat monen päivän edestä likaantuneet ja haavoissa. Heidän hiuksensa olivat rasvaisia ja niissä liikkui täitä, jotka purivat ihoa ja asettautuivat sinne. Kaikkia keinoja oli yritetty näiden ärsyttävien ötököiden hävittämiseksi, mutta kaikki yritykset olivat johtaneet epäonnistumiseen. Yksi miehistä, Johannes oli yrittänyt pitää kamiinan päällä paitaansa päästäkseen eroon möttiäisistä onnistuen ainoastaan polttamaan paidan. Täit kyllä menivät siinä samalla, vaikkei se ollut paidan menettämisen arvoista, kuten pakkaset ulkona tekivät asian selväksi.

Ulkona oli ollut jouluna jotenkin rauhallisempaa. Vihollinen oli siellä yhä ja lähetti silloin tällöin viestiä pommituksen muodossa. Tänä päivänäkin he yrittävät taas murtaa asemat onnistuen ainoastaan menettämään omia sotilaitaan täysin turhaan. Moni miehistä oli jo uskonut, että naapurimaa oli saamassa leikistä tarpeekseen ja pohti joukkojensa vetämistä kaikessa hiljaisuudessa. Eiväthän he olleet onnistuneet saavuttamaan voittoa Isä aurinkoisen syntymäpäivänä.

”Onko täällä ollut kilttejä lapsia?” Johannes astui ovesta sisään. Hän oli lähtenyt vänrikin käskystä hakemassa kodista lähetettyjä tuliasia. ”Täällä on sitten lähetetty meille kaikenlaisia paketteja.” Johannes kantoi kassin keskelle huonetta, jossa oli nopeasti kepeistä ja lahoavasta puusta rakennettu pöytä. Hän oli ensin laittamassa kassia pöydälle, ennen kuin perui aikeensa. ”Kannattaako tätä tähän laittaa?”

”Se on laatutavaraa. Uskoa minua, minä sen rakensin.” Sängyllä makaava Tuomas haastoi.

”Selvä. Minä luotan sinuun.”

”Kannattaa varoa mitä sanot.” Jarkko kommentoi, mihin Tuomas oli antanut oman vastauksensa.

”Eikö Jarkko hyvä luota omalla puolella olevaan kaveriin.”

”Kyllä minä luotan, mutta etkös sinä Tuomas rakentanut hevuskärryini.”

”Niin rakensin ja hyvät kärryt ne olivat.”

”En osaa sanoa niiden toimivuudesta muuta kuin, että ensimmäinen kuoppa kylätiellä ja vasen pyörä lähti omille teilleen.”

”Mitä ajoit niin nopeasti.”

”Oli miten oli, minä laitoin paketit tähän.” Johannes kommentoi ja laski kassin pöydälle. Saatuaan osan painosta pöytä alkoi natista.

”Tuo ei lupaa hyvää.” Sängyn ääressä istuva Eero kommentoi.

"Ota se äkkiä pois."

Johannes nappasi kassin uudestaan otteeseensa.

Kräts

Pöytä antoi periksi ja puun palasia levisi lattialle. Moni huoneessa oleva sotilas nosti päänsä säikähtäneenä odottaen pahinta. Heille kyllä selvisi nopeasti äänen alkuperä. Koska säkki oli turvallisesti Johanneksen otteessa, sisällä olevat paketit eivät levinneet puiden tavoin heidän lepopaikkansa lattialle. Johannes laski kassin lattialle nojaamaan puupalkkia vasten ja varmisti kassin olevan kaukana kamiinasta. Se olisikin ollut ikävää, jos olisi syttynyt tulipalo, todellinen kruunaus joulunajan sodalle. Onneksi Johannes oli reflekseiltään nopea ja maalaisjärki oli hänen elämässään poikkeuksen sijaan uskonnon kaltainen sääntö.

"Menikö korttipöytä?" Vänrikki Korpela kysyi.

"Meni."

"Missä nyt pelataan?"

"Minä voin rakentaa uuden." Tuomas kommentoi harmitellen samalla nähdessään miten hänen rakennustaidon näyte makasi useina kappaleina maassa. "Miten se nyt tuolla tavalla?"

"Puu oli huonossa kunnossa. Se oli jo selvää, ettei rakennelma olisi kestänyt mitään suurta painoa. Hyvä, että se edes kesti ruokailuvälineiden painon." Timo antoi näkemyksensä. "Kyllä muistaakseni siitä puhuttiin, että näillä välineillä ei saada aikaan mitään mikä kestäisi isältä pojalle."

"Ainakin saatiin lisää polttopuuta. Ei tarvitse mennä ulkoa hakemaan."

"Haa haa. Tosi hauskaa."

"Ei ollut vitsi."

"Pistäkää vaan palamaan, kyllä minä jotain vielä keksin." Tuomas kääntyi vääpelin puoleen. "Herra vääpeli."

"Mikä hätänä?"

"Voidaanko pistää päämajaan kysyntää siitä, että saataisiinko tänne hyvää puutavaraa?"

"Ensin ne kysyy mihin tarkoitukseen ja vastauksen saatuaan kysyvät, haluatko matkan sotaoikeuteen pelleilystä."

"No. Mitä jos jätetään nämä puheet siihen ja katsotaan mitä kotiväki on laittanut meille." Johannes avasi kassia. "Minä taidankin toimia joulupukkina tänään." Hän otti ruskeaan paperiin käärityn paketin. "Tässä Tuomaksen paketti." Johannes ojensi paketin, jonka Tuomas nappasi omiin käsiinsä ja hymyillen ryhtyi avaamaan saamaansa lahjaa. Hänen kasvoillaan näkyi puhdas ilo, mikä oli harvinaista tässä paikassa.

"Tässä on minun paketti." Johannes asetti sen viereensä.

"Joonas."

"Mitähän emäntä on laittanut minulle?"

"Jotakin kivaa varmaan."

"Jestas. Lakritsia." Tuomas melkein huusi innostaan.

"Katso ettei ole jäätäneitä."

"Nehän ovat matkanneet junassa."

"Tuskin tavaravaunuissa on mitään lämmitystä."

"Aivan sama."

"Tässä on Miikalle paketti." Tämän sanottua paketti meni sille osoitetulle kaverille ja Johannes kaivoi kassista uuden paketin. Rakennuksen sisällä kaikki olivat alkaneet jo hymyillä. Tämä hetki antoi heille kauan kaivatun pienen paon heidän tilanteestaan. Nämä paketit sisälsivät enemmän kuin pelkän materian, niiden avulla väsyneet ja kauhuja kokeneet sotilaat saivat etäisen kosketuksen takaisin kotiin, takaisin heidän rakkaidensa luokse, jonne jokainen kaipasi. Jokainen paketti tuntui

arvokkaalta tässä paikassa, vaikka taloudellinen arvo olisi ollut alhainen. Kukaan ei siitä yksityiskohdasta välittänyt, vaan he olivat iloisia siitä, että kotirintamalla heidät muistetaan, siellä oli ihmisiä jotka välittivät heistä. Nämä paketit olivat näille kovia kokeneille sieluille pala kotia, pala jotakin minne he kaipasivat takaisin. Tarkkasilmäisimmät huomasivat joiden pyyhkivän silmäanalusiaan hihaansa nopeasti. Tunnelma sisätilassa oli noussut hiljalleen korkeammalle verrattuna vähän aikaa sitten, kun he oleskelivat hiljaisina suojissaan odottaen naapurin seuraavaa rajan ylityksen yrittämistä. Johannes kaivoi seuraavan paketin esille ja katsoi nimeä. Hänen kasvoillaan oleva hymy katosi.

”Kenelle se on?”

”Arvolle.”

Tämä vastaus sai kaikki hiljenemään. Arvo oli kuollut kaksi päivää sitten vastapuolen luoteihin.

”Onko meillä vielä Arvon tavarat täällä?” Vänrikki kysyi.

”Ei ole. Ne laitettiin Arvon mukana menemään.”

”Laita se paketti johonkin missä se ei kastu, niin laitetaan se takaisin säkkiin. Saa mennä paluupostina.”

”Selvä.” Johannes katsoi ympärilleen etsien kohtaa johon asettaa paketti, jonka vastaanottaja ei enää ollut paikalla. Hän laski paketin sänkyyn, jonka päällä ei maannut kukaan ja otti säkistä seuraavan paketin. ”Tässä on Jarkon.”

”Noniin. Kiva tietää, että perheväki muistaa armastaan.”

”Tässä on Juhon paketti.”

Taas tuli hiljaista. Juho oli erilainen tapaus. Hän katosi yön aikana vahtivuorollaan, eikä häntä ollut löytynyt.

”Mitä me tämän kanssa tehdään?”

”Uskon, että Juhon perhe on jo saanut kuulla hänestä. Laita se samaan kasaan, jossa Arvon paketti.”

Johannes toimi ohjeiden mukaan. Pakettien jakaminen jatkui ja jokainen paikalla oleva sai omansa, jota piti käsissään rakkaimman aarteen tavoin. Yksi paketeista oli Niilon, joka oli kuollut vain pari tuntia sitten. Koska hänen tavaransa olivat vielä rakennuksessa odottamassa takaisin lähettämistä, paketti asetettiin hänen reppuunsa, jossa se pääsisi takaisin samaan osoitteeseen, johon tarkoitettu vastaanottaja oli matkalla.

Sotilaat avasivat paketteja, kuin he olisivat taas lapsia. Jokaisessa oli jotakin, mikä sai pakettien avaajat tuntemaan iloa ja kaipuuta takaisin kotiinsa. He lukivat kirjeitä, joita olivat saaneet kotoa, joka lisäsi kaipausta ja halua palata takaisin täältä taistelukentiltä. Heidän ilonsa ja muistelemisen keskeytti ulkoa kuuluva hälytys.

Ovi pamahti auki ja vartiossa ollut Timo ilmoitti tilanteen.

”Vihollinen hyökkää!”

”Kaikki aseisiin.” Vänrikki oli noussut nopeasti sängyltään ja syöksyi ovea kohti, jonka ääreltä Timo oli kadonnut takaisin omaan asemaansa. Ulkoa kuului jo ampumista.

”Tuonne taas.” Johannes sanoi ja otti puupalkkia vasten nojaavan kiväärinsä.

”Joskus sitä miettii, että minkä takia täällä taistellaan.” Tuomas murahti nousten samalla sängystään ja tarttui kiväärinsä.

”Ei se murehtimalla parane.”

Ovi kävi kun ulos taistelemaan syöksyi jokainen sisällä ollut. Jokapäiväinen toiminta oli taas saamassa alkunsa ja oli varmaa, että joku heistä ei enää palaisi takaisin sisälle ihailemaan kodista saapunutta pakettia ja avattu lahja palaisi takaisin kotiin lahjan saaneen mukana.

Ennen kuin Jarkko pääsi muistelemaan sen päivän taistelua, hän oli palannut takaisin muistoistaan ja katsoi pihalla pyryttävää lunta. Hän hieraisi silmiään ja katsoi takan suuntaan, josta kuului yhä puiden poksahdus. Hänen ei tarvinnut mennä lisäämään puita. Hän näki vähän matkan päässä valot. Ne lähestyivät.

Hymy nousi Jarkon suuhun. Sieltä saapuivat jo hetken aikaa odotetut vieraat. Jarkko käänsi katseensa kellon puoleen. Eihän se ollut edes neljää illalla, vaikka ulkona oli pimeä. Tähdet eivät vielä näyttäytyneet, mutta jos he olivat onnekkaita, tähtitaivas saattaa avautua yömyöhään. Se kruunaisi tämän näkymän.

Jarkko muisti jokaisen, joka oli ollut ottamassa lahjoja vastaan. Osa heistä palasi hänen kanssaan kotiin, kuten Tuomas ja Timo. Mutta toiset eivät palanneet, kuten Johannes joka toimi sinä jouluna ilosanoman saattajana. Joulupäivänä selviytyjillä oli tapana tavata ja juhlistaa keskenään.

Ovi tupaan avautui ja Jarkko kääntyi katsomaan ketkä olivat saapuneet. Oven oli avannut hänen kaksivuotias pojantytär Riikka, jolla oli päällään haalarit.

”Vaari!” Riikka huudahti iloissaan ja juoksi Jarkkoa kohti kädet levällään. Jarkko nousi keinutuoliiltaan ja käveli Riikkaa vastaan. Tässä hänen edessään oli syy, johon Tuomas oli viittannut sinä synkeänä Jouluna. Miksi he kaikki olivat siellä taistelemassa? Silloin ja Nykyään Jarkolla oli sama vastaus.

Tulevaisuus. Hän oli taistellut, jotta hänen perheellään, hänen puolisoillaan, vanhemmillaan, lapsillaan, heidän lapsillaan ja heidän lapsillaan olisi turvallisempi tulevaisuus. Jotta heidän ei koskaan tarvitsisi kokea samanlaista joulua, kuin taistelleet olivat kokeneet. Jotta he voisivat tuntea olonsa paremmaksi, eikä heidän koskaan tarvitsisi tuntea samaa pelkoa ja surua, jonka hän ja hänen vierellään taistelleet olivat kokeneet.

Maailma on paikka josta löytyy vaaroja, vullhoimia ja surua, mutta sieltä löytyy myös rakkautta, myötätuntoa ja iloa. Kaven orja ja muita novelleja on yhdeksantoista novellin kokoelma, joka käsittelee eri aiheita aina seksuaalista rikokseen toimintaan ja selviytymiseen liittyen. Tarinoissa päähenkilöt kohtaavat maailman hyvät ja huonot puolet.

BoD

9 789528 048671